

**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ**

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: support@cncd.org.ro

**HOTĂRÂREA NR. 451
din 17.07.2013**

Dosar nr.: 197/2013

Petiția nr.: 1233/26.02.2013

Petent: B. N. și Ș. T., reprezentanți de Romani CRISS – Centrul Romilor pentru Intervenție Socială și Studii

Reclamat: G. I. și G. S.

Obiect: afirmații cu posibil caracter discriminatoriu la adresa etniei rome ocazionate de o dispută între vecini

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I.1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

I.1.1. B. N. și Ș. T., loc. București reprezentanți de Romani CRISS – Centrul Romilor pentru Intervenție Socială și Studii, loc. București

I.2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatului

I.2.1. G. I. și G. S., loc. București

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1. Petenții, cetățeni de etnie romă, arată că vecinii lor au făcut afirmații cu potențial caracter discriminatoriu la adresa etniei rome pe fondul unei dispute survenite între petenți și aceștia în data de 17.12.2012.

III. Procedura de citare

3.1. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura legală de citare a părților.

3.2. Prin adresa nr. 1233/22.03.2013 au fost citați petenții, iar prin adresa 2065/22.02.2013 au fost citate părțile reclamate pentru termenul stabilit de Consiliu la data de 15.04.2013.

IV. Susținerile părților

Susținerile petenților

4.1.1. Petenții, cetățeni români de etnie romă, arată că, în data de 17.12.2012, vecinii lor au manifestat un comportament ce a vizat atingerea demnității și crearea unei atmosfere degradante, umilitoare și ofensatoare la adresa petenților și au folosit expresii precum *“nu suport țiganii că miros urât...am bani suficienți să te distrug”, “țigan împruțit,...jegos,...cioară, a făcut trimitere la Antonescu, în sensul în care ... nu a apucat să omoare toți țiganii,...*”

4.1.2. Petenții consideră că fapta reclamațiilor constituie o faptă de discriminare potrivit prevederilor art. 2, alin. 5 și art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, aceste texte de lege fiind incidente deoarece persoanele reclamate utilizează un limbaj prejudiciant, stereotipal și rasist.

4.1.3. Petenții apreciază totodată că afirmațiile făcute de părțile reclamate sunt deosebit de grave și prejudiciante la nivelul întregii colectivități române. Petenții consideră că fapta reclamațiilor de a se comporta într-o manieră rasistă nu este în măsură să contribuie la dezvoltarea și îmbunătățirea relațiilor umane într-o societate democratică.

4.1.4. Petenții depun declarații de martori (vecini) în sprijinul celor susținute.

Susținerile părților reclamate

4.2.1. Domnul G. S. își exprimă punctul de vedere referitor la petiție prin care arată că în data de 17.12.2012 când s-a întors acasă de la serviciu petenții de față cu un echipaj de poliție și cu doi vecini îi adresau soției sale diverse injurii și o amenințau că o vor scoate afară din casă.

4.2.2. Partea reclamată arată că petenții au recurs în trecut și la violențe, iar martorii pe care și i-au ales sunt părtinitori. În realitate conflictul a pornit de la ușa comună ce a fost spartă de petent cu toporul cu două luni în urmă (luna octombrie) și tot acesta a cerut bani să repare ușa, dar partea reclamată a afirmat că cine a cauzat prejudiciul să îl și repare și nu a discriminat pe nimeni.

4.2.3. Partea reclamată precizează că intensificarea conflictelor cu petenții s-a produs cu ocazia mutării în zonă a celor doi vecini care au dat și declarații în sprijinul petenților, declarații pe care partea reclamată le consideră părtinitoare.

4.2.4. Partea reclamată menționează faptul că, deși sunt vecini cu petenții de 12 ani, iar cu cei doi martori de 5 ani, nici macar nu s-au salutat și nici nu au avut conflicte, adevăratul motiv ce a generat starea de tensiune fiind faptul că petentul a dărâmat și a construit o magazie, dar pe un amplasament mai mare, deci *“a furat teren din spațiul comun”*. Cei doi martori propuși de petenți au construit un paravan deasupra chiar la baza geamurilor părții reclamate fără acordul acesteia și fără autorizație de construcție.

4.2.5. Partea reclamată arată că petenții au ocupat abuziv un spațiu aflat la subsolul imobilului, motiv pentru care s-a adresat instanței de judecată în sensul evacuării acestora, fiind constituit dosarul 227/299/2013.

4.2.6. Partea reclamată precizează că petenții se opun racordării sale la conducta de gaz, iar cei doi martori îi solicită acordarea din spațiul său de la subsol deoarece nu dețin spațiul de la subsolul imobilului în mod legal. Partea

reclamată arată că din acest motiv i-a acționat în instanță pe toți cei care locuiesc la acesată adresă în dosarul nr. 50334/299/2012.

4.2.7. În privința altui martor chiriaș al petenților, partea reclamată arată că acesta nu a fost prezent la conflict, nefiind implicat în niciun fel.

4.2.8. Partea reclamată subliniază faptul că declarațiile martorilor nu sunt adevărate, acuzațiile sunt false și depune documente, respectiv copii după cărțile de identitate, răspunsul secției 3 poliție la petițiile formulate de partea reclamată, precum și adresa nr. 6560.3/C/18.01.2013 emisă de Serviciul Control Disciplină în Construcții prin care se confirmă faptul că, urmare verificărilor efectuate, s-a constatat că martorii propuși de petent au executat lucrări de construire fără autorizație, caz în care au fost sesizate organele de urmărire penală, respectiv Parchetul de pe lângă Judecătoria sectorului 1, prin adresa nr. 6560.1/18.01.2013.

4.2.9. Doamna G. I. arată că în ziua de 17.12.2012 în jurul orei 15.00 venea cu fetița sa în vârstă de 5 ani din parc, iar când a intrat pe ușa comună petentul a început să îi adreseze injurii și a fost agresiv și violent la adresa sa, cu amenințări de genul "vă scoatem afară, vă arătăm noi cine suntem, români proști că ne-am săturat de voi, până când faceți ce vreți?". Partea reclamată precizează că a menționat faptul că nu au stricat ei ușa care nu se mai închide, plus că e bine să se mai aerisească în condițiile în care petentul avea aprinsă o țigară. Partea reclamată arată că, în fața copilului, petentul i-a dat două palme peste față și a vrut să o lovească cu un obiect de fier în cap, dar nu a reușit și a lovit-o în umăr. Doamna G. I. afirmă că a sunat la poliție și un echipaj s-a deplasat la fața locului, fiind de față și doi vecini, ale căror declarații de martori le-au depus petenții anexat sesizării.

4.2.10. Partea reclamată arată că în momentul în care a sosit soțul său de la serviciu au continuat injuriile la adresa lor, ei nu au discriminat pe nimeni, vecinii fiind cei acționați în instanța de judecată pentru ocuparea unui spațiu în mod abuziv.

4.2.11. Doamna G. I. afirmă că în acest caz nu este vorba de nicio discriminare, adevăratul motiv ce a generat conflictul fiind faptul că petenții au fost acționați în instanță de către părțile reclamate care de atunci au fost amenințate de către petenți.

V. Motivele de fapt și de drept

5.1. Prin petiția formulată și trimisă spre soluționare Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, acesta este sesizat cu privire la săvârșirea unei potențiale fapte de discriminare prin afirmații cu caracter discriminatoriu la adresa etniei rome.

5.2. **În drept**, analizând faptele reținute în speță, Colegiul director se raportează la Curtea Europeană a Drepturilor Omului (în continuare CEDO), care, legat de articolul 14 privind interzicerea discriminării, a apreciat că diferența de tratament devine discriminare, în sensul articolului 14 din Convenție, atunci când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă *„trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă”*.

5.3. Potrivit art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/ 2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau ca efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniu politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

5.4. Reținând în coroborare cu aceste aspecte definiția discriminării, astfel cum este reglementată prin articolul 2 alin.1 din O.G.137/2000 cu modificările și completările ulterioare, republicată, Colegiul director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale art. 2 din O.G. 137/2000R. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2, alin.1 *deosebirea, excluderea, restricția sau preferința* trebuie să aibă la bază unul dintre *criteriile* prevăzute de către art. 2, alin. 1, și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile* dar care sunt tratate în *mod diferit* datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior.

5.5. Având în vedere aspectele de mai sus precum și petiția dată, Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării trebuie să analizeze în ce măsură afirmațiile părții reclamate au o natură discriminatorie, astfel cum este prevăzut în art. 2 alin.1 al O.G. nr.137/2000 republicată.

5.6. Totodată, din analiza obiectului plângerii deduse soluționării, Colegiul director se raportează și la jurisprudența CEDO pentru a defini limita dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitate.

5.7. Privind libertatea de exprimare, CEDO analizează trei aspecte:

a) legalitatea restrângerii, și anume existența unei baze legale interne, și calitatea normei juridice (legea trebuie să fie accesibilă, precisă și previzibilă în așa fel încât să se înțeleagă restrângerea în mod clar, totodată trebuie să permită estimarea consecințelor faptelor contrare legii);

b) legimitatea restrângerii, ceea ce trebuie să fie prevăzută de Convenție (pentru securitatea națională, integritatea teritorială, siguranța publică, apărarea ordinii, prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, moralei, reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale, pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești);

c) necesitatea retrângerii într-o societate democratică.

5.8. Potrivit art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare „Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist - șovină, de instigare la ură rasială sau națională ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de

persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia”.

5.9. Colegiul director reține că, în speță, trebuie analizată raportarea aspectelor semnalate la libertatea de exprimare și corelativ la dreptul de a nu fi supus discriminării. Este evident faptul că dreptul de a nu fi supus discriminării constituie unul dintre drepturile fundamentale într-o societate democratică, dreptul la egalitate constituind un drept cu aplicare imediată și nu progresivă având în vedere că discriminarea în sine este un afront adus demnității umane. Tratatamentul discriminatoriu are de cele mai multe ori ca scop sau ca efect umilirea, degradarea sau interferența cu demnitatea persoanei discriminate, în mod particular, dacă acest tratament se manifestă în public. Tratănd pe cineva mai puțin favorabil datorită unor criterii inerente sugerează în primul rând dispreț sau lipsă de respect față de demnitatea sa umană.

5.10. În doctrina de specialitate privitoare la dreptul la opinie și exprimare, precum și exercitarea acestuia, se remarcă, sub acest aspect, că Pactul internațional privitor la drepturile civile și politice (publicat în Colectia de Legi și Decrete IV/1974) prin art. 19 alin. 3 stabilește că „exercițiul libertății de exprimare comportă îndatoriri speciale și responsabilități speciale și că poate fi supusă anumitor restricții care trebuie să fie expres stabilite prin lege și sunt necesare: respectul drepturilor sau reputației altora; salvagardării siguranței naționale, ordinii publice, sănătății sau moralității publice”.

5.11. Convenția Europeană a Drepturilor Omului, ratificată de România prin Legea nr. 30 din 18 mai 1994, prevede în art.10 că: “orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare” și precizează în mod expres limitele acestui drept în alineatul 2 al aceluiași articol: “exercitarea acestor libertăți, (n.n. libertatea de exprimare, de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei) ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru (...) protecția reputației sau a drepturilor altora.”

5.12. Colegiul director reține faptul că afirmațiile părții reclamate au un caracter discriminatoriu și rasist, potrivit art. 2 alin. 1 coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, constatând astfel săvârșirea unei fapte de discriminare.

5.13. Raportat la fapta de discriminare constatată, Colegiul director dispune sancționarea cu amendă contravențională în cuantum de 400 lei a fiecăreia dintre cele două părți reclamate.

5.14. În aplicarea amenzii Colegiul director a avut în vedere și soluția dată de Curtea Europeană de Justiție în **Cauza C81/12**, având ca părți Asociația ACCEPT și Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, în cadrul căreia a partra întrebare supusă soluționării a avut următorul conținut: *„Dacă imposibilitatea aplicării sancțiunii contravenționale cu amenda în cauzele de discriminare după expirarea termenului de prescripție de 6 luni de la data săvârșirii faptei, conform art. 13 alin. 1 din OG nr. 2/2001, este contrară articolului 17 din Directiva 2000/78 sub aspectul că sancțiunile în cazurile de discriminare trebuie să fie efective, proporționale și disuasive?”* La această întrebare Curtea Europeană a oferit următorul răspuns: *„articolul 17 din Directiva 2000/78 trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări*

naționale în temeiul căreia, în cazul constatării unei discriminări pe motive de orientare sexuală, în sensul acestei directive, nu este posibil să se aplice decât un avertisment, precum cel în discuție în litigiul principal, atunci când o asemenea constatare intervine după expirarea unui termen de prescripție de șase luni de la data săvârșirii faptei dacă, în temeiul aceleiași reglementări, o asemenea discriminare nu este sancționată în condiții de fond și de procedură care conferă sancțiunii un caracter efectiv, proporțional și disuasiv”.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. constatarea săvârșirii unei fapte de discriminare potrivit art. 2 alin. 1 și art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;

2. sancționarea părții reclamate, doamna G. I., cu domiciliul în loc. București cu amendă contravențională în cuantum de 400 lei și sancționarea părții reclamate, domnul G. S., cu domiciliul în loc. București cu amendă contravențională în cuantum de 400 lei;

3. o copie a hotărârii se va transmite părților și Direcției de Impozite și Taxe Locale sector 1 din cadrul Primăriei sector 1 București.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

Bertzi Theodora – Membru

Cazacu Ioana – Membru

Haller István – Membru

Lazăr Maria – Membru

Panfile Anamaria – Membru

Stanciu Claudia Sorina – Membru

Vasile Alexandru Vasile – Membru

Data redactării: 25.07.2013

Hotărâre redactată de: L.M. și A.S.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2000 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.